

Sant Pius V representa la recuperació d'un llegat artístic molt important

Evangelina Rodríguez: "Cal un llibre blanc dels museus valencians"

La creació d'un patronat del Museu Sant Pius V i un llibre blanc dels museus valencians serien algunes qüestions pendents per a l'actual directora de Patrimoni Cultural, Evangelina Rodríguez.

Senyora directora de Patrimoni Cultural, ¿quina ha estat la gènesi d'aquest projecte de reforma de Sant Pius V?

—A partir de la transferència per part del govern central de la gestió del Museu de Belles Arts o Sant Pius V, s'advertix que es necessita una entrada a fons en l'actual museu, que s'ha quedat obsolet per als seus usos. Tot això, a més, dins d'uns espais, com en la majoria dels nostres museus, nobilíssims però pensats per a albergar obres d'art. En aquest sentit, la Generalitat valenciana l'any 1984 comença a treballar i s'encarrega un projecte de realització i ampliació. El projecte es confia als arquitectes Portaceli i Gómez-Ferrer i després de presentat ha estat remodelat parcialment. D'altra banda, estem veient que en la pràctica quotidiana de les rehabilitacions d'edificis, sobretot per a museus, s'ha comès l'error que vagen dissociats, un producte purament de concepció arquitectònica dels usos concrets que ha d'incloure un museu. En el cas del Museu Sant Pius V, una volta establertes les bases i les diferents fases d'actuació es calcula que cap a l'any 1984 estarà enllestit. Però, a més d'estar obert al públic, s'espera que també estiga acabat el museu per dins, amb la catalogació completa de les seues obres i el discurs o projecte museològic que ha d'integrar aquest museu.

—¿Quines funcions ha de complir el Museu de Belles Arts de València?

—Es diu que són tres funcions les que ha de complir essencialment un museu: conservar, investigar i mostrar. I això és el que pretén aquest projecte de Sant Pius V. ¿Com s'articulen aquestes funcions? Per tres elements: l'edifici, les col·leccions i el públic. Pel que fa a l'edifici, es tracta de recuperar històricament potser una franja històrica de València que segurament no s'ha assumit del tot. L'esplèndid segle XV es té perfectament assumit, però no és aquest el cas del nostre passat

barroc. I en aquest projecte de Sant Pius V es recupera el perfil barroc d'una part de la ciutat. En aquest sentit, em sembla molt vàlida la intervenció barroca. Pel que fa a les col·leccions, allò fonamental és que hi haja un projecte museològic amb la catalogació completa i l'avaluació científica de les col·leccions del museu, que es farà per un equip d'experts coordinats per l'actual directors del Museu del Prado, Alfonso Pérez Sánchez i especialistes com Fernando Benito, Carmen Gràcia, Antoni Josep Pitarch i el mateix Garín, director del museu.

—Una de les qüestions pendents del Museu de Belles Arts de València és la formació d'un patronat, un òrgan que encara no posseeix el museu.

—Pel caràcter excepcional d'algunes de les seues col·leccions —segurament Sant Pius V és la segona pinacoteca de l'estat espanyol pel que fa als seus fons i el valor d'aquests—, la cosa més lògica seria la formació d'un patronat. És en aquest punt on està treballant com a pla director la Conselleria de Cultura. El futur patronat del Museu de Belles Arts, com és obvi, s'articularà a través de la representació del Ministeri de Cultura, de la Conselleria de Cultura i altres institucions, tant públiques com privades. I a més, la presència inexcusable en el patronat de la Reial Acadèmia de Belles Arts de Sant Carles, el llegat artístic de la qual és fonamental per a la mateixa existència del museu. Per a nosaltres el patró de referència més pròxim amb què comptem és el del Museu del Prado. En definitiva, es tracta d'integrar d'una manera activa la societat entorn del museu.

—¿Com es vertebra el projecte del nou Museu de Sant Pius V dins de la política museogràfica de la Conselleria de Cultura?

—S'articula com un projecte molt important ja que estem parlant del centre amb més quantitat d'obra artística en aquest

moment al País Valencià. És un projecte preferencial però no solament pels esforços pressupostaris, sinó perquè ha de servir com a model dins d'un pla museogràfic, que no m'importa dir-ho, encara està per subratllar en les seues línies generals. Jo crec que hauríem d'anar cap a un llibre blanc dels museus del País Valencià. Això no significa donar marxa enrere al que s'ha realitzat fins ara, però sí que necessitaríem saber en primer lloc cap a quin tipus de museus concrets hauran d'anar els esforços de gestió de la Conselleria.

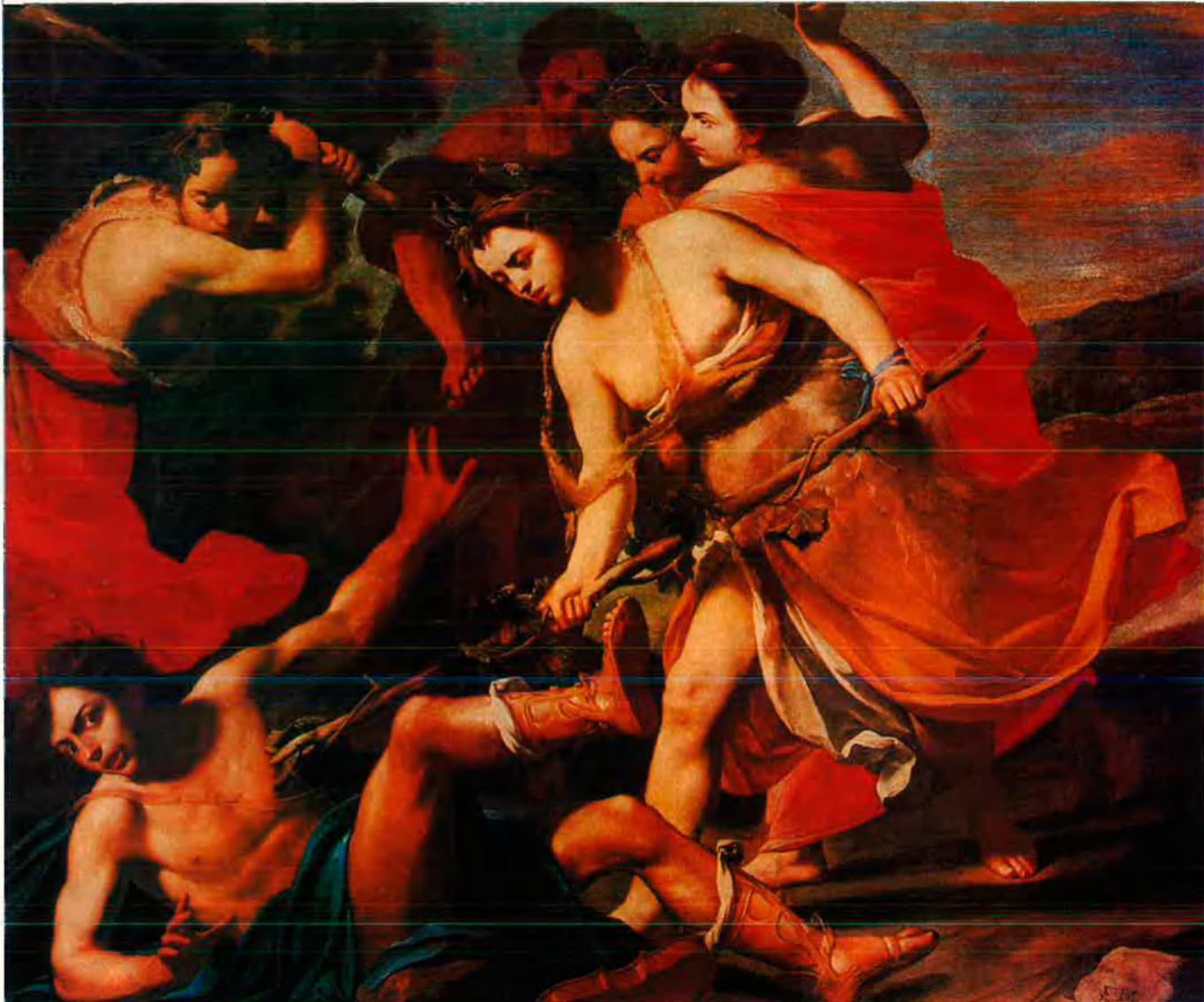
Jo crec que tenim un model clar de museu sobre el qual s'ha actuat fins ara. És el tipus de museu cosmopolita, urbà, com és l'IVAM o el de Sant Pius V que significa la recuperació d'un llegat artístic molt important en el qual estem compromesos, i que són exemples de museus que necessiten un finançament molt important.

—Pero al País Valencià tenim altres museus.

—A Europa en aquests moments s'està buscant un equilibri entre aquests tipus de museus que ja hem mencionat i el museu que diríem *provincial*, és a dir, un museu localitzat en una zona i amb fons de la mateixa zona o comarca. Assolir aquest equilibri no es treballa fàcil ja que l'esquema comarcal quasi mai ens han funcionat en l'aspecte cultural. A pesar d'això cal observar que tenim una sèrie de museus de caràcter més local i que hauran de tenir una atenció prioritària perquè representen un esforç molt positiu per haver reagrupat les seues col·leccions artístiques, com per exemple el Museu Municipal de Xàtiva o els museus provincials dependents de la Diputació de Castelló o d'Alacant. O el cas d'un museu com el de Vilafamés, que ha complert en un determinat moment una funció històrica i que ara cal protegir.

Hi ha també un altre tipus de museus,

com el del Joguet a Ibi, que si vols no entraria dins d'una política de patrimoni tal com s'ha entès fins ara, per al qual la Conselleria està dedicant una sèrie de subvencions; o un model encara no creat, el Museu Arqueològic-Industrial, que caldria potenciar. Per acabar, diria que falta una reflexió sobre una llei de museus com hi ha en altres comunitats autònomes i que nosaltres simplement tenim com una normativa, un esborrany de normativa amb exigències mínimes que demanem als museus per tal de garantir les ajudes que els donem.

—*¿Quina és la situació actual del Museu de l'Assegurada d'Alacant?*

—El Museu de l'Assegurada, que compta amb la donació Sempere, en aquest moment depèn d'una fundació, d'un patronat del qual forma part l'ajuntament i després, una sèrie de personalitats que, si no m'equivoque, el llegat de Sempere va exigir que hi foren. En les meues converses

amb l'Ajuntament d'Alacant vaig suggerir que l'única manera que intervinguera la Conselleria seria canviant els estatuts, amb l'objectiu d'entrar a formar part del Patronat. Jo pense que en aquests moments Alacant està necessitada d'un bon centre d'art modern, i crec que aquest museu pot ser-ne el nucli. Tot i així, cal recordar que Eusebi Sempere va imposar unes condicions massa rígides. En la mesura que es modifiquen els estatuts la intervenció de la Conselleria serà més significativa amb vista a ajudar en la seua gestió. Mentrestant, la relació serà purament de subvenció.

—*Temps arrere vostè va declarar que els pressupostos de què disposava el seu departament per a restauració resultaven del tot insuficients, fins i tot es parlava que això posava en perill el recent acord entre la Conselleria i l'Església.*

—M'agradaria matisar aquelles declaracions. En primer lloc perquè les necessi-

tats que té en aquest moment de restauració, sobretot en patrimoni noble, és a dir, en patrimoni artístic d'ordre arquitectònic siga eclesial o no, però fonamentalment d'origen religiós, sempre seran insuficients. Evidentment estem preocupats per l'escassa pujada del pressupost en relació amb altres anys, però mai no vaig dir que el conveni Església-Conselleria estiguera en perill, perquè a més, el conveni està per damunt de totes aquestes coses.

Dit això, cal precisar que tot el tema de la restauració és summament complex, segurament perquè les necessitats sempre van per davant de nosaltres. Hi ha hagut un abandó secular i unes necessitats que augmenten dia a dia. Després es dona un factor de risc que nosaltres no podem controlar i que reclama intervencions d'urgència, com ha estat el cas de les pluges de la passada tardor. D'altra banda, seria ingenu pensar que les necessitats

del patrimoni noble es poden resoldre en un any. Per exemple, l'església del Salvador de Sagunt són 60 milions d'inversió. Conselleria és possible que no la puga fer en un any pressupostari, però sí en dos, de manera que es planifica en dos anys.

—*¿Com ha actuat el Ministeri de Cultura en el tema de les restauracions?*

—En el tema de patrimoni arquitectònic, tant el Ministeri com la Conselleria estem realitzant una sèrie d'accions conjuntes. Per exemple, hi ha un pla de restauració de catedrals a nivell de tot l'estat, en el qual el Ministeri es compromet a fer unes inversions sempre que Conselleria ho faça de manera equivalent. Així, es pensa actuar en conjunts com Oriola i Xàtiva. Hi ha també convenis, sobretot amb els ajuntaments, que multipliquen els esforços i els pressupostos. Un exemple, actuar en la reconstrucció i en la restauració de les muralles del conjunt històric de Sagunt pot representar per a la Conselle-

ria una inversió d'un gran esforç i de molt de temps. Amb el conveni que hem firmat entre l'Ajuntament de Sagunt i la Caixa de Sagunt es triplica la inversió i per tant es redueix el temps necessari per a restauració de les muralles. Aquest és el model a què es pretén arribar i sobre el qual estem actuant.

—*¿Per què la figura del patrocinador resulta tan escassa en la restauració al País Valencià?*

—Hi ha un marc general i és que l'estat espanyol no té una llei de mecenatge. Segurament perquè tampoc no tenim un hàbit cultural i social en aquest sentit. No saltres, ara, a nivell estatal ens estem plantejant una llei de mecenatge, en altres països hi ha oficines en els ministeris exclusivament dedicades a gestionar els fons que arriben del mecenatge. Com que no hi ha una llei de mecenatge, no hi ha un incentiu clar perquè és evident que el mecenatge es fonamenta a base d'unes

contrapartides d'ordre fiscal. Al País Valencià, qualsevol patrocinador a qui s'ha ofert aquesta patrocini ens ha contestat que els resultava més rendible publicitàriament actuar des de Madrid o Barcelona.

—*¿S'ha contemplat la idea de crear una oficina o departament de patrocini dins de la Conselleria?*

—No s'ha pensat, que no vol dir que no em sembla pertinent, i fins i tot necessari. Jo crec que arriba un moment en què els purismes en l'ordre cultural queden desfasats. Cal ser contemporani del nostre present i el nostre present és aquest. Jo em pregunte si alguns artistes de la cort dels Mèdici es plantejaren problemes de consciència a l'hora de ser patrocinats. Vivim una situació en què l'administració estatal o autonòmica ha de ser prou lúcida per a saber que les seues accions han de multiplicar-se.

Carles Gàmez